

Písomný výstup pedagogického klubu

1. Prioritná os	Vzdelávanie
2. Špecifický cieľ	1.1.1 Zvýšiť inkluzívnosť a rovnaký prístup ku kvalitnému vzdelávaniu a zlepšiť výsledky a kompetencie detí a žiakov
3. Prijímateľ	Základná škola, Hlavné námestie 14, 941 31 Dvory nad Žitavou
4. Názov projektu	Inovácia foriem a metód výchovno-vzdelávacieho procesu v Dvoroch nad Žitavou
5. Kód projektu ITMS2014+	312011S811
6. Názov pedagogického klubu	Pedagogický klub čitateľskej gramotnosti
7. Dátum stretnutia pedagogického klubu	február 2021- jún 2021
8. Miesto stretnutia pedagogického klubu	Základná škola, Hlavné námestie 14, 941 31 Dvory nad Žitavou
9. Meno koordinátora pedagogického klubu	PaedDr. Adriana Garamiová
10. Odkaz na webové sídlo zverejnenej správy	www.zsdvory.edupade.org

11.

Úvod:

Stručná anotácia

Práca klubu čitateľskej gramotnosti bola zameraná na podporu zlepšenia komunikácie pedagógov, vedúcej k zintenzívneniu ich kooperácie a na prípravu pedagógov na efektívnu analýzu skutkového stavu, zdieľanie skúseností a vypracovanie inovatívneho plánu rozvíjania čitateľskej gramotnosti, nadobudnutých vedomostí a ich použitia v praxi, logického myslenia. Implementáciou doteraz uvedených výstupov sa zvýšila kvalita výchovno-vzdelávacieho procesu a následne sa zlepšili aj vyučovacie výsledky žiakov v oblasti čitateľskej gramotnosti. Hlavnou témou klubu počas celého obdobia bola čitateľská gramotnosť.

Pedagogický klub čitateľskej gramotnosti sa v období február 2021 - jún 2021 podrobne venoval metodike a analýze vyučovacích hodín čitateľskej gramotnosti, ktoré vyučujúce na zasadnutiach klubov prezentovali a zároveň hodnotili výsledky svojich priamych činností so žiakmi. Klub sa naďalej zameriaval na rozvoj čitateľskej gramotnosti na 1. a 2. stupni ZŠ a na rozvíjanie spôsobilosti, ktoré sú potrebné pre orientáciu v súčasnom svete. Napriek mimoriadnej situácii sa v januári 2021 neuskutočnilo zasadnutie klubu čitateľskej gramotnosti. Preto sa aj zredukovali počty stretnutí klubu čitateľskej gramotnosti. Klub v období január 2021-jún 2021 zasadal celkove desať krát.

Témami stretnutí boli:

Čítanie s porozumením pri dištančnom vzdelávaní, Čítanie radosťou nie starosťou, Čítanie nás baví, Trieda, v ktorej sa číta pre radosť, Aktivity, vďaka ktorým môžu žiaci prežívať radosť na hodinách slovenčiny – každá téma sa rozoberala na dvoch zasadnutiach klubu čitateľskej gramotnosti.

Kľúčové slová:

motivácia žiaka k čítaniu samotnému, dištančné vzdelávanie, čitateľská gramotnosť, čítanie s radosťou, aktivity, implementácia, vzdelávací proces

Zámer a priblíženie témy písomného výstupu

Správou by sme chceli poukázať na prínos projektu pre výchovno- vzdelávacom procese. Písomný výstup klubu vychádza z aktuálneho mapovania a spolupráce pedagogických zamestnancov na témach spojených s čitateľskou gramotnosťou, ako aj výmenou znalostí a skúseností medzi vyučujúcimi rôznych vekových kategórií. Ďalej vychádza z praktickej skúsenosti jednotlivých členov klubu, keďže reálna skúsenosť je najdôležitejšia a zároveň najviac merateľná pri aplikácii v rôznych predmetoch, ktoré sú súčasťou pedagogického klubu čitateľskej gramotnosti vzhľadom k rôznorodosti predmetov. Cieľom písomného výstupu je podporiť vyššiu úroveň vzdelávacieho procesu na ZŠ vo Dvoroch nad Žitavou v súvislosti s čitateľskou gramotnosťou.

Jadro:**Popis témy**

Prvé a druhé stretnutie klubu bolo zamerané na čítanie s porozumením pri dištančnom vzdelávaní. Diskutovali sme o podporných nástrojoch pre učiteľov, ktoré poskytujú viaceré organizácie, inštitúcie aj jednotlivci. Tieto nástroje využívali učitelia 1. stupňa ZŠ počas dištančného vzdelávania do 10.01.2021 a učitelia 2. stupňa ešte naďalej tieto nástroje využívajú, pretože v dištančnom vzdelávaní pokračujú. Okrem rôznych webinárov, video návodov, ktoré pedagógovia našej školy sledovali, sme upriamili pozornosť aj na viaceré stránky, na ktorých sa samotní učitelia delia o svoje skúsenosti, príklady dobrej praxe a vzájomne sa pri online vzdelávaní podporujú a inšpirujú.

Dôležité je preto hlavne to, aby učiteľ už pri výbere textu myslel na čo najlepšie nástroje, ktoré budú žiakom pomáhať pri práci. Nesmie zabúdať tiež na to, že žiaci budú pracovať väčšinou samostatne a že otázkam či úlohám musia veľmi dobre rozumieť. A mali by tiež vedieť, na čo sa majú najviac sústrediť. Podrobne sme sa venovali ako vytvoriť podrobnejšie otázky – typy analytických otázok, ako texty diferencovať, využívať vo väčšej miere ilustrácie, grafy, tabuľky, mapy, schémy, videá.

Záver a odporúčania:

- Ak učiteľ vytvorí otázky, tak pri dištančnom vyučovaní by mal myslieť na to, že niektorým slovám alebo vetám žiaci možno nebudú rozumieť, a tak by im mal priamo v texte problematické slová vysvetliť alebo im uviesť internetový odkaz, kde vysvetlenie môžu nájsť. Upozorniť žiakov, že môžu využívať rôzne internetové slovníky, odborné texty, kde sú vysvetlené pojmy a podobne. Niekedy je vhodné do textu alebo na záver textu napísať aj dôležité poučky, ktoré môžu žiakom pomôcť pri čítaní s porozumením.

- Pri dištančnej výučbe je dobré myslieť viac na zloženie žiakov v triede ako pri bežnom vyučovaní. Ináč sa môže stať, že žiak, ktorý textu nerozumie, môže úplne odmietnuť pracovať a tam cesta nevedie. Lepšie je, keď učiteľ pripraví napríklad tri druhy domácej úlohy a náročnosť vystupňuje. Ideálne je, keď si žiak môže vybrať stupeň náročnosti. V sťažených podmienkach je vždy lepšie, keď žiak robí aspoň niečo, akoby nemal robiť nič.

- Existuje veľa možností, ako žiakov aktivizovať a motivovať k rôznym činnostiam a ako v nich vzbudiť záujem o získavanie nových poznatkov. Nemusia vždy pracovať len s textom, aby precvičovali čítanie s porozumením. Využiť môžu dostatočne ponúkaný online priestor a vo väčšej miere využívať aj ilustrácie, grafy, tabuľky, mapy, schémy, videá a podobne. Tiež je dobré, keď majú okrem internetových zdrojov a učebníc k dispozícii aj atlasy, slovníky, odborné knihy, časopisy, encyklopédie, beletriu.

Ak je technické vzdelávanie realizované dištančnou formou, rozvoj technického, kritického, hodnotiaceho, ale i divergentného je výrazne sťažené. Absentuje tu sociálny kontakt. Úspešnosť využitia vyučovacích metód závisí od mnohých faktorov, ako materiálno-technických podmienok dištančnej výučby, komunikačnej platformy, odučeného učiva, organizácie vyučovacej jednotky, psychickej úrovne žiakov, ale i pedagogického majstrovstva učiteľa. Mnohé témy bolo možné odučiť len v teoretickej rovine. Psychomotorické vyučovacie ciele nebolo možné plnohodnotne splniť pri vyučovaní dištančnou formou. Na základe realizovaného prieskumu sme zistili, že technické vzdelávanie realizované dištančnou výučbou žiaci hodnotili skôr kladne. Musíme ale konštatovať, že technické vzdelávanie nie je možné plnohodnotne odučiť takouto formou.

Odporúčame:

rešpektovať špecifiká práce s textom počas dištančného vzdelávania,
dodržiavať základné zásady pri precvičovaní čítania s porozumením,
riešiť možné problémy pri čítaní s porozumením počas dištančného vzdelávania,
zaujímať sa a navzájom informovať o ďalších možnostiach, ako žiakov aktivizovať a motivovať k rôznym činnostiam a ako v nich vzbudiť záujem o získavanie nových poznatkov, používať nové metódy, napríklad metódu INSERT.

2. stretnutie KČG:

Témou nadväzovalo na predchádzajúce stretnutie, kde sme na konkrétnych príkladoch – textoch, aplikovali metódy na rýchlu spätnú väzbu na online hodine. Napríklad metódu INSERT. Je to veľmi jednoduchá metóda, žiaci jej porozumejú veľmi rýchlo a vďaka nej máme aj veľmi rýchlu spätnú väzbu o tom, či žiaci textu rozumeli. Pri čítaní sa využíva systém značiek, pomocou ktorých sa žiak sústreďuje na informácie v texte. Značky udržiavajú žiakovu pozornosť a pomáhajú mu pri vnímaní jednotlivých informácií. Učia sa tak premýšľať nad textom. Ďalšou metódou je napríklad: - rozbor textu pomocou videí alebo hlasových nahrávok, - nechať žiakov častejšie pracovať vo dvojiciach, či - online diskusie.

A. Metóda, ktorá dáva rýchlu spätnú väzbu na online hodine

Keď napríklad na online hodine čítate so žiakmi náučný text, môžete využiť napríklad metódu INSERT. Je to veľmi jednoduchá metóda, žiaci jej porozumejú veľmi rýchlo a vďaka nej máte aj veľmi rýchlu spätnú väzbu o tom, či žiaci textu rozumeli. INSERT je skratka anglického označenia „interactive noting system for effective reading and thinking“. Pri čítaní sa využíva systém značiek, pomocou ktorých sa žiak sústreďuje na informácie v texte. Značky udržiavajú žiakovu pozornosť a pomáhajú mu pri vnímaní jednotlivých informácií. Učia sa tak premýšľať nad textom.

A. Rozbor textu pomocou videí alebo hlasových nahrávok

Žiaci nemusia vždy len písomne odpovedať na otázky. Po prečítaní textu, môžu urobiť rozbor ústne tak, že ho nahrajú na video alebo urobia zvukový záznam. Potom to pošlú učiteľovi. Taktiež učiteľ môže posilať domáce úlohy vo forme videí.

B. Nechajte žiakov častejšie pracovať vo dvojiciach

Ak máte veľký počet žiakov v triede, v určitých situáciách je náročné zistiť, či každý žiak porozumel textu. A tak nechajte žiakov pracovať vo dvojiciach, kde si navzájom môžu dávať

otázky zamerané na porozumenie textu. Niektoré online výučbové platformy prácu vo dvojiciach podporujú. Žiaci si môžu vo dvojici urobiť rozbor textu. Striedajú sa v dávaní otázok a v odpovedaní na ne.

C. Online diskusie

Môžete tiež využívať diskusie. V rámci diskusie niektorých žiakov poverte určitými úlohami. Jeden žiak môže byť ten, kto dáva otázky. Otázky musia byť zamerané na text, ktorý žiaci čítali. Nesmú odbiehať od témy. Ďalší žiak môže mať za úlohu zosumarizovať to, čo bolo v rámci diskusie povedané a mal by povedať aj nejaký záver, riešenie a podobne. Ďalší žiak môže byť „vyjasňovač“. To je ten, ktorý objasňuje nepochopiteľné situácie, hľadá odpovede na nejasné otázky či problémy. Snaží sa vysvetľovať to, čo je pre žiakov ešte problematické. Ak to nedokáže urobiť šikovný žiak, robí to učiteľ.

V závere sme použili ukážku práce s textom pre 4. ročník ZŠ a pozreli sme si online seminár so spoluautorkami HUPSOVHO šlabikára dlhoročnou učiteľkou a odborníčkou na didaktiku materinského jazyka Zuzanou Hirschnerovou a špeciálnou pedagogičkou Líviou Muntágovou. Kľúčovou témou bolo čítanie s porozumením, jeho závislosť od techniky čítania a schopnosť aktívne využívať čítanie v procese vzdelávania. Spoluautorky si pre účastníkov pripravili novú praktickú pomôcku na rozvíjanie techniky čítania. No a keďže spolupráca s rodičmi je v prvom ročníku kľúčová, ponúkli nám aj jednoduchý informačný list pre rodičov, v ktorom budú

prezentované postupy i význam techniky čítania a osobitosti rozvíjania porozumenia v čítaní. V samostatnej časti seminára sa venovali špecifikám čítania detí so ŠVVP. $1 + 1 = \dots$ aký je teda výsledok pri čítaní

Seminár nám predstavil:

- proces osvojovania si techniky čítania spolu s konkrétnymi postupmi a ukážkami;
- koncepciu systematickej podpory čítania s porozumením s využitím v praxi;
- špecifiká osvojovania si čítania s porozumením deťmi so ŠVVP;
- využitie NOVEJ komplexnej digitálnej podpory pre učiteľa aitec offline na hodine v triede, ale aj pri dištančnom vzdelávaní.

Závery a odporúčania:

- Metóda INSERT pomáha žiakom sústrediť sa, získať podrobné informácie z textu, analyzovať text, vyberať informácie podľa dôležitosti, prepájať známe s neznámym, formulovať informácie vlastnými slovami, vyberať najdôležitejšie informácie.

- Žiaci nemusia vždy len písomne odpovedať na otázky. Po prečítaní textu, môžu urobiť rozbor ústne tak, že ho nahrajú na video alebo urobia zvukový záznam. Potom to pošlú učiteľovi. Taktiež učiteľ môže posilať domáce úlohy vo forme videí.

- Niektoré online výučbové platformy prácu vo dvojiciach podporujú. Žiaci si môžu vo dvojici urobiť rozbor textu. Striedajú sa v dávaní otázok a v odpovedaní na ne.

- V rámci diskusie niektorých žiakov poverte určitými úlohami. Jeden žiak môže byť ten, kto dáva otázky. Otázky musia byť zamerané na text, ktorý žiaci čítali. Nesmú odbiehať od témy. Ďalší žiak môže mať za úlohu zosumarizovať to, čo bolo v rámci diskusie povedané

a mal by povedať aj nejaký záver, riešenie a podobne. Ďalší žiak môže byť „vyjasnovač“. To je ten, ktorý objasňuje nepochopiteľné situácie, hľadá odpovede na nejasné otázky či problémy. Snaží sa vysvetľovať to, čo je pre žiakov ešte problematické. Ak to nedokáže urobiť šikovný žiak, robí to učiteľ.

Na tretom a štvrtom stretnutí sme sa zamerali na aktivity, ktoré by slúžili na podporu pozitívneho vzťahu k čítaniu, rozvoju čítania a interpretácie, vyjadrovania sa o obsahu textu. V diskusii sa pani učiteľky vyjadrovali, ako s čo najmenšou námahou dosiahnuť, aby žiaci mali pozitívnejší vzťah k čítaniu a reálne čítali viac. V tomto školskom roku sme sa zapojili do projektu: „Knižné kamarátstva 2020“, ktorý sa realizoval od septembra 2020 do januára 2021.

Cieľom súťaže bola podpora čítania u žiakov základných škôl. Pozostával z realizácie viacerých aktivít, ktoré sledovali tri ciele:

- a. zlepšenie vzťahu k čítaniu (žiak má pozitívnejší vzťah k čítaniu)
- b. zvýšenie čitateľskej aktivity (žiak prečíta viac literatúry)
- c. zlepšenie interpretácie obsahu textu (žiak je viac ochotný a schopný rozprávať o prečítanom).

V tejto časti sme stručne načrtli naše skúsenosti, ktoré sú všeobecne platné k aktivitám a ich realizácii.

- komunikácia so žiakmi a motivácia

Za kľúčové k úspechu aktivít považujeme osobné nasadenie učiteľa v septembri na úvodných hodinách, keď predstavujeme žiakom aktivity a ciele, ktoré nimi sleduje. Je dôležité všetko do detailov odkomunikovať, neúnavne vysvetľovať prínos pre žiakov, diskutovať o čítaní, prečo je pre nich dôležité, motivovať žiakov, aby niečo pre seba skúsili v tejto oblasti urobiť, ak čítanie považujú za dôležitú hodnotu. Osobné skúsenosti totiž ukázali, že deklaratívne žiaci čítanie považujú za vysoko pozitívnu hodnotu a činnosť, ale drvivá väčšina vo svojom reálnom štýle života nečíta. Je teda silná disproporcia medzi ideálom a realitou.

- efektívny komunikačný kanál

Veľmi dôležitý je efektívny a flexibilný komunikačný kanál. Keďže sa do aktivít zapájalo viacero tried, veľa žiakov, aktivity sú rôzne, hrozí rýchle vyčerpanie učiteľa manažovaním aktivít. Nám na 2. stupni ZŠ sa osvedčil facebook (fb skupina na väčšie oznamy, príp. jednoduché hlasovania a skupina na fb messengeri pre flexibilnú komunikáciu). Spočiatku bolo náročné skupinu vytvoriť a popriďávať do nej všetkých záujemcov. Námaha sa ale vrátila a v dlhodobom horizonte nám výrazne uľahčila prácu. Odporúčame priamo pri prihlasovaní sa žiaka na nejakú aktivitu nájsť v spolupráci s ním jeho konto na sociálnej sieti, overiť si, či je to jeho profil a hneď ho pridať do databázy. Ušetríme si tak veľa námahy s dodatočným zisťovaním identity. Neskôr, pri písaní odkazu žiakom do skupiny, sme vždy veľkými písmenami na úvod správy napísali, ku ktorej aktivite konkrétne sa informácia vzťahuje, aby si ju prečítali iba dotknutí žiaci.

Záver a odporúčania:

- komunikácia so žiakmi a motivácia:

Za kľúčové k úspechu aktivít považujeme osobné nasadenie učiteľa v septembri na úvodných hodinách, keď predstavuje žiakom aktivity a ciele, ktoré nimi sleduje. Je dôležité všetko do

detailov odkomunikovať, neúnavne vysvetľovať prínos pre žiakov, diskutovať o čítaní, prečo je pre nich dôležité, motivovať žiakov, aby niečo pre seba skúsili v tejto oblasti urobiť, ak čítanie považujú za dôležitú hodnotu. Osobné skúsenosti totiž ukázali, že deklaratívne žiaci čítanie považujú za vysoko pozitívnu hodnotu a činnosť, ale drvivá väčšina vo svojom reálnom štýle života nečíta. Je teda silná disproporcia medzi ideálom a realitou.

- efektívny komunikačný kanál:

Veľmi dôležitý je efektívny a flexibilný komunikačný kanál. Keďže sa do aktivít zapája viacero tried, veľa žiakov, aktivity sú rôzne, hrozí rýchle vyčerpanie učiteľa manažovaním aktivít.

- priebežná reflexia aktivít a riešenie podnetov:

Pozornosť treba sústrediť na priebežnú reflexiu aktivít: pýtať sa, čo žiakom nejde, pátrať po príčinách, skúsiť navrhovať riešenia, motivovať ich, aby sa napriek novej prechodnej kríze nevzdávali.

-povzbudenie a pochvala :

Neustále treba žiakov chváliť, ak vidíme, že sú aktívni. Dávať im tým pozitívny signál. Môžeme niektorých uviesť ako pozitívny vzor pre ostatných, príp. ich motivovať malou známku, ktorá symbolicky ocení ich nasadenie a záujem.

4. stretnutie KČG:

Témou nadväzovalo na predchádzajúce stretnutie. Vyberali sme také aktivity, ktoré sa snažia čo najmenej zamestnávať vyučujúceho a dať čo najväčší priestor pre realizáciu žiakom. Východiskom tohto prístupu bol fakt, že čítanie je dôležitým zdrojom nových informácií a spôsobom seba kultivácie po celý aktívny život a je dôležité vytvoriť si čitateľské návyky a funkčné prístupy k literatúre – či už beletrii alebo odborným žánrom.

Na čo teda nesmieme zabúdať, ak chceme dieťa motivovať k čítaniu?

Dieťa sa učí nápodobou. Vzťah ku knihám a k čítaniu si dieťa vytvára na základe nášho vzťahu ku knihám. Preto by malo vedieť, že dospelí aj starší súrodenci si radi čítajú, doma by sme mali mať k dispozícii dostatok knížiek, aby si v nich mohlo dieťa listovať a prezerat' si ich. Vzťah vytvárame aj tým, že ho zoberieme do knižnice, kde mu pomôžeme vybrať vhodné knižky. Aj do virtuálnej knižnice...

Dôležité je nevyvolať nechut' k čítaniu tým, že budeme na neho vyvíjať nátlak len preto, že napríklad bude čítať neskôr, než jeho starší súrodenec, rovnako starý bratranec, prípadne sused. Nepodliehame tlaku okolia, veríme svojmu dieťaťu, že čítanie nakoniec zvládne.

Väčšina detí začína čítať sama pre svoju zábavu okolo druhej triedy. Rodičia síce bežne predčítavajú deťom v predškolskom veku, ale so vstupom do školy sa ich postoj mení a začínajú už očakávať, že si ich deti budú čítať samé, a tak rýchlo zabúdajú na večerné spoločné čítanie. Pre nácvik čítania u detí úplne stačí čítať nahlas každý deň približne desať minút. Pre rodičov odporúčame pravidelné večerné čítanie obľúbenej knižky.

Záver a odporúčania:

Projekt pozostával z realizácie viacerých aktivít, ktoré sledovali tri ciele:

- a. zlepšenie vzťahu k čítaniu (žiak má pozitívnejší vzťah k čítaniu)
- b. zvýšenie čitateľskej aktivity (žiak prečíta viac literatúry)
- c. zlepšenie interpretácie obsahu textu (žiak je viac ochotný a schopný rozprávať o prečítanom)

Cieľom aktivít bolo priblížiť žiakom čítanie a literatúru, uvedomenie si ich dôležitosti pre ich ďalší osobný a profesionálny život a vytvorenie návykov, aby viac a pravidelne čítali a tak kultivovali svoj vnútorný svet a pohľad na život a spoločnosť okolo seba.

Tipy odborníka naslovovzatého, deťmi obľúbeného propagátora detskej literatúry a skutočne kvalitných detských kníh, pána Mrkvičku.

12 TIPOV, AKO DEŤOM VŠTEPIŤ LÁSKU KU KNIHÁM ALEBO ABY ČÍTANIE NEBOLELO

Čítanie podporuje fantáziu, pomáha rozvíjať intelekt, umožňuje snívajť či rozširovať obzory...

O tom, aké je čítanie užitočné, snáď nikto nepochybuje, preto práve v časoch rozmachu multimédií v deťoch pestujme lásku ku knihám i k samotnému čítaniu. Ak sami radi čítate, bude to pre vás nielen príjemnejšie, ale i jednoduchšie.

- Dieťaťu začnite čítať už od narodenia

Najjednoduchším receptom, ako dieťaťu vštepiť lásku k písaným príbehom, je čítanie už v čase, keď je bábätko ešte malé. Ak si hovoríte, že na čítanie rozprávok máte čas, ste na omyle. Každé bábätko bude svoju mamičku rado počúvať, jej pokojný hlas a prítomnosť ho bude upokojsť, bude sa cítiť milované i ochraňované a časom sa čítanie premení na rituál, ktorý spoločne poteší obe strany. Spočiatku bábätku môžete pokojne čítať aj z vašej rozčítanej knižky, ale v období staršieho dojčat'a a batolať'a už radšej siahnite po detských knihách.

- Urobte z večerného čítania pravidelný rituál

Čas pred ukladáním na spánok využite na upokojenie bábätk'a. Batolať'a si po dni plnom vzrušujúcich situácií obľúbi čas, keď mu mamička alebo otecko venujú pokojnú atmosféru vyplnenú čítaním. Dieťa si na situáciu rýchlo privykne a aj kvôli čítaniu sa do postieľky bude tešiť. Vhodné je pokračovať v čítaní dovtedy, kým je dieťa na prvom stupni, neskôr si bude oveľa radšej čítať samo.

- Buďte príkladom

Dieťaťu budete zbytočne vysvetľovať, aké je čítanie krásne, ako rozširuje obzory, keď vás v živote nevidelo držať knihu v ruke. V prvom rade sa učí pozorovaním, možno vás neraz prekvapí situácia, keď práve v reakcii dieťať'a spoznáte svoj vplyv. Preto si čítajte aj pri dieťati, keď sa hrá samo alebo so súrodencom či kamarátom.

- Zabezpečte mu dostatok materiálu na čítanie

Ak rozmýšľate, ako zlákať dieťa k čítaniu, mali by ste sa pozrieť práve po lákavom detskom sortimente. Ak dieťa nečíta rado, hrubá kniha (aj keď príbeh môže byť veľmi zaujímavý) môže pôsobiť pre dieťa demotivujúco. Spočiatku preto siahnite radšej po tenších knižkách, alebo ponúknite dieťaťu na čítanie detské časopisy, staršiemu dieťaťu na čítanie zabezpečte komiksy. Tie majú u detí skutočne čarovnú moc.

- Rozprávajte sa o tom, čo dieťa číta

Diskutujte spolu o knižke, ktorú dieťa číta alebo už prečítalo, dbajte však na to, aby debata nebola nudná, ak sa dieťa o príbehu rozprávať nechce, nenúťte ho. Na rozhovor ho môžete nalákať aj inak, napr. pri čítaní ho prerušte a upozorníte na zaujímavú pasáž, skúste sa ho opýtať na to, čo si myslí, ako bude príbeh pokračovať ďalej. Dieťa bude rado hádať a položené otázky v ňom podporia predstavivosť, premýšľanie i analyzovanie. Práve pri diskusii poľahky zistíte, či dieťa čítanému textu rozumie.

- Urobte z knihy priateľa

Ak je vaše dieťa zanietený futbalista, alebo začínajúca umelkyňa, prípadne sa v rodine diskutuje o tom, akého domáceho miláčika si zaobstaráte, situáciu využite na návštevu knižnice alebo kníhkupectva a orientujte sa na výber literatúry s rovnakou tematikou, akého koníčka má vaše dieťa. Ukážte mu, koľko zaujímavých informácií môže z kníh načerpať, akými vedomosťami sa môže pred kamarátmi z krúžku prezentovať. Dieťa nebude outsiderom a na druhej strane ho pripravujete na samostatné štúdium.

- Pri čítaní dramatizujte

Deti jednoducho zbožňujú, keď im rodičia čítajú. Čítanie však môžete urobiť oveľa zaujímavejším, keď budete pri tom „hrať“ – používať dôraz na niektoré slová, zvyšovať a znižovať intenzitu hlasu tak, ako si text vyžaduje, meniť rytmus – to všetko príbeh zdramatizuje a malého poslucháča poľahky zaujme a vtiahne do deja.

- Striedajte sa

Pri hlasnom čítaní požiadajte dieťa, aby vás na chvíľu vymenilo. Príklad: každý môže prečítať jednu stranu, ak je dieťa v prvom ročníku a ešte nevie dobre čítať, môžete sa striedať tak, že dieťa prerozpráva to, čo vy prečítate. Keď počutý text zopakuje, rozvíja svoju sluchovú pamäť a neskôr sa v škole na hodine dokáže naučiť hneď z výkladu pani učiteľky a tak zníži „drilovanie“ učiva v domácom prostredí.

- Dieťa naučte porozumieť textu hravou formou

Ak dieťa pri čítaní danému slovíčku nerozumie a obráti sa na vás s otázkou „Čo to znamená? Tomuto slovu nerozumiem“, nevysvetľujte mu okamžite význam slova. Ukážte mu, že ak si prečíta celú vetu, samo dokáže porozumieť neznámemu výrazu. Dajte dieťaťu šancu, aby na to prišlo samo, odmena v podobe zvýšeného sebavedomia i lepšej samostatnosti ho neminie. Nakoniec si overte, či dieťa textu skutočne porozumelo.

- Dieťaťu nechajte voľnú ruku

Aby sa z čítania nestala iba ďalšia domáca povinnosť, dieťa by malo predovšetkým čítať to, čo ho zaujíma. Nájdite si čas a zájdite si spolu do knižnice. Dieťa by malo mať svoj čitateľský preukaz a vyberať si literatúru, ktorá ho zaujíma. Ak máte doma počítačového fanatika a návšteva knižnice či výber kníh mu veľmi nevoní, môžete mu poradiť výberom už spomínaného komiksu. Práve komiksy sú u „počítačových detí“ prvým krokom k čítaniu „normálnej“ literatúry.

- Ak čítanie nemá konca

Často sa večer stáva, že si dieťa počúvanie čítaného textu natoľko obľúbi, alebo chce spánok čo najviac odsunúť, až vás doslova uprosí, aby ste v čítaní pokračovali ďalej? V tomto prípade je potrebné určiť hneď od začiatku vyjednávania jasné pravidlá. Pokojne môžete povedať: „Je neskoro, dnes už v čítaní pokračovať nebudeme, ale keď chceš, môžeme sa o príbehu, rozprávke ešte chvíľku porozprávať...“

- Čítanie podporuje aj sklon k výtvarnému či dramatickému umeniu

Takmer všetky deti rady kreslia. Ak vaše dieťa kreslenie doslova zbožňuje, požiadajte ho, aby nakreslilo obľúbenú postavičku z rozprávkového príbehu, napr. Pyšnú princeznú, Skúpeho maca... Požiadajte ho, aby vám postavu opísalo, aké má vlastnosti, prečo si vybralo práve túto postavičku, porozprávajte sa o charakterových vlastnostiach, či v príbehu koná správne...

Na ďalších dvoch stretnutiach sme sa zamerali na projektové vyučovanie, aby si deti vytvorili kladný vzťah k čítaniu od najnižších ročníkov. Diskutovali sme ako vzbudiť záujem o čítanie detí v škole a ako realizovať projektové vyučovanie v rámci ročníkov.

Žiaci zo sociálne slabšieho prostredia preferujú ústny prejav pred písomným, zážitkové aktivity pred memorovaním. Vhodnými formami sú zážitkové aktivity–hry, súťaže. Učebné zdroje v procese výučby sú pre žiakov z MRK motivačným činiteľom k aktívnemu učeniu sa. Motivačné činitele uspokojujú potreby žiaka, aktivujú jeho záujem o učenie. Jedným z činiteľov je učiteľ, ktorý riadi, vytvára dobré vzťahy so spolužiakmi, kontroluje, odmeňuje. Usilujeme sa dosiahnuť, aby sa aktivizácia prejavila na vyššej úrovni vo forme záujmov, presvedčení. Budujeme tak vnútornú motiváciu žiaka, ovplyvňuje jeho osobnosť. Žiak túži dosiahnuť výkon, uznanie, osobné naplnenie.

Záver a odporúčania:

Čím skôr, tým lepšie

- motivovať k čítaniu teenagera býva náročnejšie ako zaujať malého školáka,
- neodkladajte knihy na čas, keď sa naučia “riadne” čítať,
- predstavujte im príbehy pomocou besied, dramatizácií, čítajte im, alebo pozvite rodičov, aby deťom prečítali zo svojej obľúbenej knihy.

Knihy do každej triedy

- niektoré deti nemajú doma prístup ku knihám, preto vyrovnávajme príležitosti,
- budujte v triedach či na chodbách knižné búdky a čitateľské kútiky,
- podporujte deti v tom, aby si navzájom požičiavali knihy,
- hľadajte v škole priestor a čas na čítanie pre potešenie.

Vizualizované čítanie

- veľa textu menej skúsených čitateľov odrádza,
- skúste na začiatok komiksy, obrázkové čítanie, použite piktogramy,
- ako pomôcku pri rozprávaní príbehov môžete použiť časovú os,
- rozstrihajte text na viac častí, s ktorými sa dá hýbať, presúvať a pod.

Školská knižnica

- spravte si vyučovanie v knižnici,
- učte deti vyhľadávať knihy a informácie v nich skryté,
- hľadajte možnosti, ako by sa deti mohli podieľať na budovaní a živote knižnice: pomáhať triediť knihy, mať v knižnici služby, hlasovať o tom, aké knihy sa majú zakúpiť a pod.

Čitateľské tipy

- aj výber literatúry podlieha módnym trendom,
- vytvorte priestor, aby sa deti mohli podeliť o to, aká kniha ich zaujala:
 - založte rubriku v školskom časopise alebo televízii,
 - spravte si nástenku literárnych kritikov,
 - hlasujte o knihe mesiaca cez ankety v edupage, na stránke školy alebo sociálnych sietach...

Naprieč predmetmi

- čítanie nepatrí len na hodiny slovenčiny,
- dávajte deťom tipy na doplnkové čítanie k rôznym témam a predmetom,
- ak viete, čo deti čítajú, určite nájdete spôsob, ako príbehy prepojiť s učivom dejepisu, geografie alebo fyziky...

Ako povzbudiť záujem o čítanie doma?

Spoločné čítanie

- od útleho detstva deťom čítajte,
- spoločné čítanie okrem vzťahu k príbehom, knihám a čítaniu rozvíja aj vzájomný vzťah rodiča s dieťaťom,
- keď už deti zvládnu čítať samé, prečítajte si ich knižky tiež a rozprávajte sa o nich, alebo deti nechajte, aby čítali vám.

Detská izba plná kníh

- deti by mali mať knihy od malička na dosah, spoznávať ich a sami si vybrať,
- nie je to náhoda, že v mnohých výskumoch porovnávajú rôzne úspechy a schopnosti detí s počtom kníh v domácnosti, výsledky vás neprekvapia...

Čitateľský vzor

- ak deti vidia čítať rodičov, siahnu pravdepodobnejšie aj ony po knihe,
- porozprávajte sa s deťmi o tom, čo čítate a prečo, čo ste čítali ako deti, požičajte im svoje obľúbené detské knihy,
- keď narazíte vo svojej knihe na dobrý vtíp alebo peknú myšlienku, nenechajte si ju pre seba.

Správna voľba

- pomôžte deťom s výberom knihy,
- voľte podľa vizuálnej stránky, náročnosti textu ale aj podľa záujmov dieťaťa,
- inšpirujte sa tým, čo čítajú rovesníci vášho dieťaťa alebo sa poraďte v detskej knižnici, čo je práve "in".

Zoberte deti do knižnice

- ideálny čas na návštevu knižnice je ešte pred tým, ako sa deti naučia čítať,
- nechajte ich vybrať si knižku podľa vlastného záujmu (vôbec nevadí, ak ju nakoniec neprečíta(te) celú),
- učte ich vyhľadávať knižky podľa žánru, autora alebo témy.

Čítanie v súvislostiach

- spájate čítanie so životom:
 - navštívte miesta z príbehov,
 - navarte si obľúbené jedlo hrdinu z knižky,
 - zahrajte si prečítané príbehy napr. s legom,

hľadajte s deťmi ďalšie informácie k príbehu: o krajine, historickom období, prírode, vynálezoch.

Na 6. stretnutí KČG:

Sme nadviazali na predchádzajúce stretnutie. Chceli sme, aby deti mali radosť z čítania a už od druhého ročníka sa naučili čítať s porozumením. V rámci extra hodín sme realizovali „čitateľské dielne“, kedy deti čítali knihu podľa vlastného výberu. Napr. Rozprávky o psíčkovi a mačičke, v 2.A triede Kúzelná trieda ... Po každom príbehu nasledovali aktivity – pracovné listy, ktoré ich učili text vnímať. Zároveň si deti vytvorili „knihu o knihe“. Na príbehy nadväzovali rôzne aktivity.

Realizovanie projektu: Čítanie nás baví - žiaci si v tento deň priniesli svoju obľúbenú knižku a kostým rozprávkovej bytosti. A tak sa v triedach čítalo, hralo divadielko, kreslilo a spievalo.

Žiaci navštívili aj školskú knižnicu, kde prebiehala výstavka kníh spojená s predajom. Veľkým lákadlom bola aj burza kníh (248 ks), ktoré žiaci priniesli do školy na predaj. Výťažok z predaja sa použije na nákup nových knižiek do šk. knižnice. Počas oddychu pri čítaní a hraní divadielka si žiaci pochutnávali na pečených dobrotách od mamičiek, ktoré si na tento deň priniesli. Touto aktivitou sme chceli u žiakov podporiť chuť do čítania knižiek a ukázať, čo všetko môže knižnica poskytnúť.

Ciele:

1. Každé dieťa prečítalo minimálne 2 knihy, o čom svedčia výsledky prieskumu. Ten som uskutočnila prostredníctvom dotazníka.
2. V škole sme využili relaxačné kútiky, školskú knižnicu.
3. Deti pri čítaní prvého príbehu pracovali intenzívne s textom a vyplňovali pracovné listy, zamerané na čítanie s porozumením. Naučili sa orientovať v texte, triediť kľúčové a menej dôležité informácie. Túto skúsenosť využili pri písaní Mojej knihy o knihe, kde bolo ich úlohou veľmi stručne napísať hlavnú myšlienku príbehu. Pre druhákov a často aj tretiakov je to náročné, tu sa zlepšovali príbeh od príbehu. Kým na začiatku potrebovali pomoc učiteľky, posledné príbehy už písali všetci samostatne.

Nadstavbové aktivity boli nastavené tak, aby každá mala aj hlbší vzdelávací či výchovný charakter. Každý príbeh tak dostal akoby pridanú hodnotu. Prešli sme si od zdravej výživy cez dobrý skutok rôznymi aktivitami, ktoré mali spoločného menovateľa – zážitok.

Záver a odporúčania:

Týmto projektom sa nám opäť podarilo vzbudiť v deťoch nadšenie pre čítanie a budovať v nich zručnosť čítania s porozumením. Projekt mal u detí úspech a teraz doň plánujeme zapojiť aj ďalšie triedy.

Prečo je čítanie pre deti dôležité?

V mnohých ohľadoch čítanie dáva základ životným zručnostiam, ktoré budú deti potrebovať, keď vyrastú. Čítanie je neoddeliteľnou súčasťou školy a vzdelávania počas celého života. Gramotnosť a čítanie idú ruka v ruke. Čítanie je tiež dôležitým faktorom pri zvyšovaní povedomia o svete okolo nás. Navyše môže pomôcť zlepšiť duševné zdravie. Čítanie človeka môže urobiť pokojnejším a šťastnejším. Čítanie tiež znižuje krvný tlak, povzbudzuje hormóny spojené s radosťou a pomáha spomaľovať srdcovú frekvenciu. Už v období od 3 do 6 rokov sú u dieťaťa vyvinuté všetky zložky psychiky – vnímanie, predstavivosť, pamäť, pozornosť a vôľa. V tomto veku je dieťa schopné sústrediť sa na rozprávanie a porozumieť mu. Prostredníctvom literárnych textov je rozvíjaná jeho intelektuálna, zmyslová a i emocionálna oblasť. Umelecké slovo je nenahradiťelné v obohacovaní slovnej zásoby a v porozumení textu. Rozprávkoví hrdinovia sa často pre dieťa stávajú vzorom. V tomto období dieťa vníma knihu ako hračku. Dokáže si k nej vytvoriť prirodzený a nenútený vzťah. Aby však túto „hračku“ dokázalo vhodne využiť vo svoj prospech, potrebuje dospelého človeka, ktorý mu bude v tomto svete prirodzeným sprievodcom. Tým najvhodnejším človekom je rodič. Čítanie od útleho detstva nemusí sprevádzať len samotné čítanie kníh, niekedy sa oveľa hodnotnejšie javí práca s textom, komunikácia o ňom, analýza konania postáv, hľadania dobra či odsudzovanie zla. Dieťa sa dokáže s postavou porovnávať, nachádzať vlastné prežívanie, konanie. Práve pri spoločnom čítaní sa nám môže dieťa otvoriť a porozprávať nám o svojich radoostiach a smútkoch. A na toto všetko potrebuje blízku osobu, najlepšie rodiča.

Vytrvalosť musí prichádzať od rodičov

Veľa mamičiek má mnoho plánov a energie, čo budú s novonarodeným dieťaťom robiť. Niektoré už pred samotným pôrodom svojmu dieťaťu čítajú, spievajú alebo s ním komunikujú. Entuziazmus ich neopúšťa ani v prvých rokoch po narodení. S nadšením zoznamujú svoje ratolesti s písmenkami, s radosťou im čítajú rozprávky. Postupom času sa však nadšenie nenápadne vytráca. Dieťa zostáva s knihou buď osamotené, alebo ju úplne navždy odloží na poličku a vrhne sa na iné aktivity. No varovania psychológov i pedagógov jasne naznačujú, že aj v mladšom či staršom školskom veku okrem čítania v škole aj čítanie v rodinách má svoj veľký význam. Možno si to neuvedomujeme, ale vedieť čítať, porozumieť textu, diskutovať o ňom, to je nenahradiťelný základ pre celý ďalší život. Čítanie rozširuje slovnú zásobu, zlepšuje zvládnutie pravopisu, zlepšuje pozornosť na vyučovaní a v konečnom dôsledku dobrý a aktívny čitateľ má menšie problémy pri písaní vlastných textov.

Ako u detí podporiť lásku k čítaniu?

„Deti potrebujú na pestovanie lásky k čítaniu tri hlavné veci: zvedavosť, čas a modelové situácie, ktoré im ponúkajú možnosť čítať. Urobte zo spoločného čítania zábavný a vzrušujúci čas, počas ktorého sa môžete všetci v rodine stretnúť každý deň,“ hovorí Heather Mansberger, odborníčka na čítanie s viac ako 25-ročnými skúsenosťami. Ona, ale i ďalší odborníci odporúčajú uskutočňovať s deťmi nasledujúce aktivity:

1. Čítanie ako spoločná činnosť rodiny

Odborníci sa zhodujú v tom, že práve čítanie s dieťaťom je najlepší spôsob, ako v ňom vzbudiť lásku k čítaniu. Cieľom je, aby sa čítanie stalo sociálnou aktivitou, aby dieťa s knihou neostávalo osamotené. Tým, že si dieťa pri čítaní buduje vzťahy a emocionálne puto

s najbližšími členmi rodiny, zároveň sa u neho vo veľkej miere podporuje aj zvedavosť, chuť dávať otázky a radosť z čítania a poznávania. Dôležité je, aby dieťa cítilo potešenie, a to najlepšie prežije spolu s ďalšími členmi rodiny. Kým je dieťa malé, tak sa napríklad striedajte v čítaní nahlas. Už len tým, že dieťa počúva, buduje si slovnú zásobu, učí sa porozumieť textu, vníma hlásky, slabiky, slová, vety. Môžete sa striedať tak, že čítajú rodičia a tiež starší súrodenci. Využívajte pri čítaní prozodický systém, teda pauzu, melódiu, dôraz, meňte silu hlasu. Hrajte sa s vetami a priamou rečou. Neskôr, keď sa dieťa naučí čítať, automaticky začne aj ono čítať nahlas a ostatní ho budú počúvať. Ak máte deti, ktoré už vedia čítať, môžete aj naďalej v tejto aktivite pokračovať. Tým, že dieťa môže príbeh počúvať a nemusí ho samo čítať, si ho niekedy ešte viac užije. Dôležité je aj to, že vidia váš záujem o čítanie, cítia vašu energiu, vaše oduševnenie pre túto činnosť a to všetko im pomáha stále viac milovať knihy. Striedajte dni, keď si v určitom čase každý v rodine číta sám a potom v iné dni sa striedajte pri hlasnom čítaní z jednej knihy.

2. Rozprávajte sa o prečítaných knihách

Ak máte staršie deti a už si každý v rodine číta len sám, nezostávajú po zážitkoch z čítania osamotení. Čím viac deti diskutujú o knihách, tým lepšie dokážu vyjadriť, aký význam text pre ne má a dokážu aj lepšie rozprávať o svojich myšlienkach. Rozprávanie o textoch má obrovský význam hlavne pre tie deti, ktoré majú problémy s porozumením textu. Dobré je, keď rodičia majú tiež prečítanú knihu, ktorú dieťa práve číta a dávajú otázky. Otázky tiež nútia dieťa premýšľať. Požiadajte svoje dieťa, aby predpovedalo, čo sa stane ďalej, zhrňte, čo sa zatiaľ stalo alebo sa spýtajte, prečo postava urobila to, čo urobila. Môžete využiť napríklad tieto otázky:

- *Čo sa ti na knihe páči?*
- *Ako sa volá hlavná postava?*
- *Aké problémy musí riešiť?*
- *Ako sa kniha začína?*
- *Ako sa skončila?*
- *Ako by si ty knihu ukončil(a)?*
- *Priniesla ti kniha niečo do života?*
- *V akom prostredí (meste, dedine) sa odohráva dej?*
- *Dozvedel(a) si sa niečo nové?*
- *Čo by si ty urobil(a) ináč ako postava?*
- *Pripomína ti rozprávka niečo z tvojho života?*
- *Riešil si ty niekedy podobný problém?*
- *Aké pocity si mal(a) po prečítaní knihy?*
- *Koho ti bolo ľúto?*
- *Je ti aj v reálnom živote a v tvojom okolí niekoho ľúto?*
- *Poznáš niekoho, kto je podobný hlavnej postave?*

(Formuláciu otázky prispôsobujeme veku dieťaťa.)

Aj takto formujete kritické myslenie, slovnú zásobu, tvorbu viet a chuť rozprávať. Ak dieťa niečomu nerozumie, hneď mu to vysvetlite, prípadne sa problémovej téme venujte aj v iných zdrojoch. Rozhovor o tom, čo dieťa číta, navyše formuje hlbšiu úroveň porozumenia a môže vytvárať prepojenie medzi textom, životom dieťaťa a svetom okolo neho.

3. Čítajte často

Podpora rutiny, dôslednosti a opakovania pomôže čítať zo zvyku. Ak je to možné, snažte sa, aby sa čas na čítanie vyskytoval každý deň. Malo by to zahŕňať čas, keď si deti prezerajú alebo čítajú knihy samy a čas, keď im knihu číta dospelý. Okrem toho sa snažte 15 až 30 minút denne čítať pred spaním. Dôležité je dieťaťu čítať aj vtedy, keď máte dojem, že ani ho to veľmi nezaujíma alebo text na sto percent nevníma. Aj v takýchto situáciách je čítanie dôležité, lebo aspoň budujete návyk. Deti si postupne zvyknú, že sa v rodine číta každý deň a postupne sa začnú na čítanie tešiť. Dieťa pri čítaní môžete motivovať aj tak, že ho poprosíte, aby vám čítalo pri domácich prácach. Ideálne je to pri varení, pečení, žehlení, umývaní okien a podobne. Povedzte svojmu dieťaťu, že vám veľmi pomôže tak, keď vám bude čítať pri týchto činnostiach. Môže vám čítať články z novín alebo rozprávky či príbehy z jeho knihy. Staršie deti vám môžu čítať aj z vašej vlastnej rozčítanej knihy. Nevzdávajte sa a neočakávajte, že dieťa bude mať rado čítanie hneď. Chvíľu mu môže trvať, kým sa zorientuje. Čítanie je ako mnoho iných aktivít. Čím viac ich človek robí, tým lepšie sa v nich orientuje, tým lepšie ich ovláda a tým viac sa danej činnosti s radosťou venuje.

4. Vzbudzujte zvedavosť a záujem

Vyberte si knihy, ktoré odrážajú záujmy vášho dieťaťa, či už ide o motýle, šport, prístroje, víly, žaby alebo superhrdinov. Pomôže to udržať vaše dieťa pri čítaní. Časom zistíte, že chlapcom sa páči, keď má kniha spád, dobrodružstvo a bohatý dej. Zaujímajú ich fakty, záhady, sci-fi, mimozemšťania. Aj v beletrii majú túžbu dostať sa k nejakým informáciám. Výber knihy treba zladieť so záujmami dieťaťa. Malému futbalistovi môžeme kúpiť k lopte aj knihu o futbalistoch. Milovníkom zvieratiek, zase pribalíte knižku o tejto problematike. Dnes nájdete knihy o témach od výmyslu sveta. Dievčatá zase v knihách rady sledujú osudy postáv, pekné príbehy. Majú rady dievčenské romány a rozprávky, tiež rôzne knihy o zvieratkách, filmových hrdinkách či speváčkach. Dôležité je, aby sa aj dieťa zúčastnilo na výbere knihy a nezabudnime si na pobyt v kníhkupectve (knižnici) vyhradiť dostatok času. Pred výberom knihy sa môžeme motivovať aj čítaním recenzií, aby sme dieťa vedeli pri finálnom výbere usmerniť. Môžete tiež nechať svoje dieťa, aby si samo vyberalo knihy. Ak si nie ste istí, kde začať, požiadajte o radu učiteľov, priateľov, knihovníkov alebo iných rodičov. Chodievajte často do knižnice, aby ste nemuseli knihy často kupovať. Keď dieťa vidí, že si knihy požičiavajú a čítajú i rodičia, tak to urobí veľmi ľahko aj ono. Bude to považovať za samozrejmosť. Skúste aspoň raz za dva mesiace spoločne navštíviť knižnicu. Vyberajte spolu knihy, čítajte si chvíľku z nich v knižnici a potom v činnosti pokračujte doma. Poznám rodiny, ktoré občas chodia na nákup tak, že najprv nakúpia potraviny a potom v nákupnom centre idú do kníhkupectva. Objednajú si kávu či džús (dnes je už veľa kníhkupectiev spojené spolu s kaviarňami), čítajú si spoločne knihy a potom si nejaké aj kúpia. Robia to väčšinou vtedy, keď niekto v rodine má sviatok a knihu si odnesie ako darček. Toto všetko sú na prvý pohľad maličkosti, ktoré môžeme pre deti kedykoľvek urobiť. Keď deti vidia, že rodičia čítaniu pripisujú dôležitosť, tak aj ony budú považovať čítanie za samozrejmu súčasť svojho života.

5. Buďte dobrým vzorom

Ak dieťa vidí svojich rodičov častejšie s mobilom v ruke ako s knihou, tak to je chuť čítať vôbec nepodporí. Ak máte počas dňa voľný čas, snažte sa aspoň pár minút čítať knihu, aby vás dieťa videlo. Dieťa takto bude vidieť, že čítanie je príjemná a zaujímavá činnosť. To, čo

čítate, nemusí byť vždy len kniha. Môžu to byť aj noviny, recepty, etikety na potravinách a podobne. Deti napodobňujú svojich rodičov. Ak rodičia čítajú, ich deti budú tiež čítať.

6. Občas sa venujte aj zábavnej či tvorivej činnosti

Zamerajte sa aj na to, aby čítanie bolo i zábavné. Ak budete so svojimi deťmi po prečítaní knihy pokračovať aj v zaujímavých aktivitách, budú mať z čítania pozitívne emócie. Môžete s deťmi napríklad:

- *vymýšľať vlastné básne, piesne,*
- *písať vlastnú knihu,*
- *robiť ilustrácie k prečítanému úryvku,*
- *zahrať si podľa knihy scénu,*
- *„napísať list“ hlavnej postave,*
- *napište list autorovi,*
- *zmeňte žáner (skúste prepísať baladu na rozprávku a naopak, napíšte prozaický dej formou epickej básne a podobne),*
- *vymyslite iný záver alebo nadpis,*
- *vymyslite nový diel do knihy,*
- *povedzte, ktorú postavu by ste vložili ešte do deja a prečo,*
- *porozprávajte, ktorou postavou z knihy by ste chceli byť a prečo,*
- *nakreslite vlastný návrh obálky na knihu,*
- *navrhnete záložku do knihy, na ktorej bude stručný obsah deja.*

Striedajte sa pri činnostiach. Ideálne je, keď aj tieto zábavné a tvorivé aktivity robia rodičia spolu s deťmi.

Siedme a ôsme stretnutie KČG:

Sme si pozreli webinár, ktorý je súčasťou programu Ako pomôcť deťom čítať viac, ktorý z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia. Tento diel je pripravený v spolupráci s Komenského inštitútom. Naučiť sa čítať je jednoducho ťažká práca. To vám povie takmer každé dieťa. A naučiť dieťa čítať je rovnako ťažké. Avšak zo všetkého najťažšie je naučiť deti mať rád ČÍTANIE samotné. Častokrát na to čítanie ideme cez konkrétne tituly, cez ciele, cez požiadavky osnov. “Ak si prečítaš túto, uvidíš aké úžasné čítanie je. A aby som si bola istá, že si si ju prečítal, skontrolujem ti to v čitateľskom denníku.”

No pri vytváraní budúcich čitateľov je omnoho dôležitejšie prostredie, v ktorom čitateľ vyrastá. Naším deťom totiž pred očami neustále ubúdajú dospelé čitateľské vzory. Okrem toho ich domáce detské poličky nie sú zďaleka také plné kníh, ako by sme si mysleli. Ak k tomu pridáme fakt, že detské čitateľské sebavedomie sa pestuje len pomaly (a nie cez jeden odporúčaný titul pre celú triedu), a že čitateľský vek Patrika zo 4.C môže byť o dva roky vyšší než čitateľský vek Zuzky z tej istej triedy, zistíme, že obľúbiť si čítanie je čosi omnoho komplexnejšie. A, dlhodobejšie. Toto všetko však nie je misia pani učiteľky čítania či slovenčiny. V skutočnosti je to misia každého jedného dospelého: či je to učiteľ (aj fyziky), rodič alebo kníhovník.

V diskusii o pestovaní prostredia priateľského voči čítaniu, sa stretli propagátorka čítania Viki Marcinová a Stanka Opatová, finalistka súťaže Učiteľ Slovenska 2019 a absolventka Komenského Inštitútu.

Ako založiť triednu knižnicu:

Triednej knižnici postačí akákoľvek polička či skrinka, v ktorej budú knihy voľne dostupné. Dôležité je zaplniť ju tými správnymi knihami. Takými, ktoré budú deti čítať s radosťou a ktoré sú určené ich čitateľskej úrovni.

Záver a odporúčania:

- Knihy vhodné pre prváčikov - kombinácia veľmi jednoduchého textu a bohatých ilustrácií je presne to, čo potrebuje dieťa, ktoré začína čítať samé. Najlepšie je, keď to nájde v knižke, ktorú dočíta na jedno posedenie. Práve takto najlepšie povzbudíte krehké čitateľské sebavedomie a dodáte mu odvahu do viac textu a menej ilustrácií.

- Knihy vhodné pre začínajúcich čitateľov - začínajúci čitatelia sú všetky deti, ktoré si z akéhokoľvek dôvodu ešte netrúfajú na plnotextovú stranu. Môžu to byť druháci či tretiaci. Zároveň to môžu byť ešte aj piataci či šiestaci. Namiesto posudzovania potrebujú priestor čítať knihy, v ktorých ilustrácie stále hrajú významnú úlohu, no zároveň zodpovedajú ich intelektuálnym potrebám. Vďaka tomu dostanú pôžitok a tréning čítania zároveň. A vďaka tomu sa posunú ku plnotextovým knihám vo svojom vlastnom čase.

- Knihy vhodné pre odradených čitateľov - toto je osobitný druh čitateľa: neverí, že knihy dokážu zaujať. Tuto pomôžu iba dve veci: dospelý, ktorý je sám presvedčeným čitateľom a ruka v ruke s ním aj kúra pomocou skutočného knižného zážitku. Zážitok môže prísť vo forme témy, ktorú nečakal, že by ho mohla v knihe zaujať (alebo že by vôbec v škole bola na čítanie dovolená). Zážitok môže prísť tiež vo forme knihy, ktorá ho prekvapí, napríklad pretože je úplne bez slov alebo preto, že sa číta od konca.

- Knihy vhodné pre rozbehnutých čitateľov - toto je dieťa na prvom stupni ZŠ. Na prvý pohľad čitateľ, ktorý očividne predbehol svojich spolužiakov a číta ako drak. Často však vďaka svojej rýchlosti siahne po knihách, na ktoré možno ešte vnútorne úplne nedozrel. Alebo sa, naopak, ocitne hlboko v čitateľskom bloku, pretože odrazu nedokáže nájsť knihu, ktorá by zaujala tak ako tá posledná. Potrebuje vedieť, že toto všetko je v poriadku. Okrem toho potrebuje zopár dobrých tipov čo najrozličnejšími smermi - aj takými, ktoré sa sa dospelým na prvý pohľad môžu zdať nezvyčajné.

8. stretnutie KČG:

Diskutovali sme o pestovaní prostredia priateľského voči čítaniu. Hovorili sme o čitateľskom sebavedomí, čitateľských vzoroch a o tom, čo všetko sa dá robiť v jednej obyčajnej triede. Dôležité je tvoriť priestor pre denné predčítanie knihy deťom (aj na 2. stupni). Takto sa príbeh dostane aj ku deťom, ktoré vôbec nerastú v knižnej kultúre a tiež aj ku deťom, ktoré síce čitateľsky ešte na náročnejšie knihy nestačia, no intelektuálne už áno. Takisto potrebujeme aktívnych dospelých, na ktorých vidieť, že majú radi čítanie. Čím sú deti staršie, tým viac dospelých čitateľských vzorov im ubúda.

Prečo je dôležité, aby deti čítali?

- Čítanie podporuje predstavivosť. Pri čítaní si dieťa môže predstavovať – aký hlas majú postavy? Ako vyzerajú? A ako vyzerá krajina, kde sa príbeh odohráva? Spisovateľ niektoré veci opíše, no zvyšok si čitateľ musí domyslieť sám.
- Čítanie pomáha rozvíjať osobnosť. Keď deti čítajú, učia sa premýšľať a riešiť problémy. Pri čítaní je potrebné sústrediť sa. Vďaka tomu si deti rozvíjajú také vlastnosti, ako sú trpezlivosť, sebaovládanie a empatia.

Možno vás prekvapí, že čítanie deťom pomáha, aby boli empatickejšie. No niektorí odborníci hovoria, že keď deti pozorne čítajú príbeh, dokážu sa vžiť do pocitov postáv. Vďaka tomu je pre ne ľahšie prejavovať empatiu aj v každodennom živote.

- Čítanie pomáha o veciach hlbšie premýšľať. Dôležité je pri čítaní sa neponáhľať, a ak je to potrebné, niektoré myšlienky si prečítať aj viackrát, aby čitateľ pochopil, čo tým chcel autor povedať. Tak si lepšie zapamätá, čo čítal, a môže z toho omnoho viac vyťažiť.

Záver a odporúčané čítania pre deti na ZŠ:

- zoznam odporúčaných kníh pre projekt Naša trieda číta, ktorý spomínala Stanka

1. Deti potrebujú mať vo výbere knihy čo najviac voľnej ruky. Ak dostanú na polici 20 kníh na výber (a naozaj ich necháte vybrať si), tento prvý krok máte vo vrecku.

2. Potrebujú čítať mnoho (mnoho, mnoho) textov pod úrovňou svojho čitateľského veku. Práve toto im zabezpečí dostatok tréningu. Dôležité je však skĺbiť *jednoduchý a zároveň inteligentný* text.

3. Myslite na to, že v každej triede je široké spektrum čitateľov. Ešte aj medzi šiestakmi môžeme nájsť čitateľov, pre ktorých dvojstránka nahusto naplnená textom (bez ilustrácií) môže byť postrachom. Neľakajte sa toho, je to tak v poriadku. Áno, chceme aby čítali veľa a plynule, no tiež chceme, aby čítali aj mimo školy, vo voľnom čase. Cesta k tomuto vedie cez opakovaný silný zážitok zo samotného čítania. (Ešte raz: ľahký text na čítanie neznamenaá hneď hlúpy text.)

4. To najdôležitejšie: vyberajte *najzaujímavejšie príbehy*. Nehľadajte to, z čoho sa najviac *naučia*.

- zoznam odporúčaných kníh pre projekt Čítame radi

Tri tipy ako postupovať pri výbere kníh pre školské knižnice:

1. V každej vekovej skupine je široké spektrum čitateľského veku.

Medzi tretiakmi nájdete čítajúcich drakov a aj skackajúce vrabce. Dokonca aj medzi šiestakmi môžeme nájsť čitateľov, pre ktorých dvojstránka nahusto naplnená textom môže byť postrachom. Neľakajte sa toho, je to tak v poriadku. Áno, chceme aby čítali veľa a plynule, no tiež chceme, aby čítali aj mimo školy, vo voľnom čase.

Cesta k tomuto vedie cez opakovaný silný zážitok zo samotného čítania. Silnejší čitatelia si zvolia plnotextový príbeh, slabší zase taký, ktorý má bohatšie ilustrácie. Vo výsledku to prinesie plnšiu diskusiu na hodine. A hlavne, takto vytvárate spoločenstvo čitateľov. To je omnoho viac ako zápis v čitateľskom denníku.

2. Základom čítania vo voľnom čase je čitateľské sebavedomie.

Teda presvedčenie, že zvládnu prečítať túto stránku, túto kapitolu, túto knižku. Na to je však potrebné čítať mnoho (naozaj veľa) textov pod úrovňou svojho čitateľského veku. Len veľa čítania a atraktívne knihy dajú deťom tréning, ktorý potrebujú. Dôležité je však skĺbiť *jednoduchý a zároveň inteligentný* text.

3. Deti potrebujú mať vo výbere knihy čo najviac voľnej ruky.

Cesta ku čitateľstvu totiž vedie cez témy, ktorými deti žijú. Pozrite sa do jednotlivých kolekcí, aby ste videli aké okruhy bavia deti v jednotlivých vekových skupinách. 89% detí sa zhoduje, že medzi ich najmilšie knihy patria tie, ktoré si vybrali samé. 88% detí vraví, že je väčšia šanca, že knihu dočítajú, ak si ju vybrali sami. Čím viac ich zahrniete do výberu kníh, tým väčšia šanca je, že vo vašej knižnici to bude bzúčať. (Kids and Family Reading Report, Scholastic, 201

Na záver sme si priblížili projekt „Čítame radi 2“.

Posledné 2 stretnutia KČG:

Na predposledných stretnutiach sme sa pozreli na aktivity, vďaka ktorým sme mohli ukázať žiakom, že slovenčinu sa učiť oplatí. Diskutovali sme, prečo je dôležité v žiakoch vyvolať radosť a vďaka nej potom majú žiaci chuť učiť sa aj tie javy, ktoré ich veľmi nezaujímajú. Ideálne je preto vedieť kombinovať zábavnejšie činnosti, hry, aktivity a učivo zamerané na pochopenie, na čítanie s porozumením a opakovanie pravopisu. Zistili sme si najprv, čo ktorého žiaka v súvislosti so slovenčinou zaujíma. Zhodli sme sa na tom, že existujú žiaci, ktorí radi píše, iní radšej rozprávajú alebo čítajú. Existujú však aj takí, ktorí sa radi hrajú, a tak lásku k slovenskému jazyku sa snažíme hlavne vytvoriť cez hru.

Aktivity pre žiakov, ktorí radi čítajú – na našej škole sú žiaci, ktorí majú na stole vždy nejakú rozčítanú knihu alebo časopis. Týmto žiakom vytvárame priestor na to, aby informovali spolužiakov o tom, čo momentálne čítajú. Je to naozaj veľmi inšpirujúce. Nezameriavame sa

len na čitateľské dielne, teda na analýzu povinne prečítaných kníh, ale nájdeme si čas aj na voľné diskusie o tom, čo žiaci momentálne čítajú. Dokážu nájsť vynikajúce knihy alebo články, ktoré dokážu obohatiť aj nás samotných učiteľov. Preto im dávame na hodinách takúto možnosť na vlastnú prezentáciu, aby sa cítili dôležito a ich láska k čítaniu sa u nich ešte viac stupňuje. Nemusia hovoriť len o tom, čo čítali, môžu si o autorovi urobiť prezentáciu, referát, pustiť o ňom dokument a podobne. Starší žiaci, ktorí radi sledujú knižné novinky, tak nás pravidelne o nich informujú. Napríklad na blogu Martinusu sú vždy zaujímavé tipy na horúce novinky. Máme vytvorený vlastný čitateľský kútik so svojou knižnicou, kde si žiaci zbierajú nápady a delia sa so svojimi názormi na prečítané knihy.

Záver a odporúčania na tvorivé aktivity pre skupiny:

Pre žiakov, ktorí si prečítali rovnakú knihu, si žiaci v rámci skupinovej práce pripravujú nasledujúce aktivity:

- Pripravili si reklamu formou scénky o prečítanej knihe,
- namaľovali reklamný plagát na predaj knihy do kníhkupectva,
- nacvičili pantomímu, v ktorej znázornili malý úsek z deja prečítanej knihy,
- nacvičili dramatizáciu, v ktorej znázornili najdôležitejšiu udalosť z deja,
- namaľovali vlastný návrh obálky na knihu - Školienka
- pripravili nástenku o autorovi a jeho knihách – prezentácia o tvorbe M. Ďuričkovej
- pripravili záložky do knihy, na ktorej bol stručný obsah deja a rozdelili ich spolužiakom.

Aktivity pre žiakov, ktorí sa radi hrajú:

Keďže mladší žiaci sa radi na hodinách hrajú, preto využívame rôzne literárne hry, dramatické hry a zážitkové metódy, aby sme ich dokázali výborne motivovať k čítaniu, ale aj k písaniu. Napríklad dramatické hry, ktoré využívame v rámci tvorivého čítania môžeme charakterizovať ako učenie priamym prežívaním, získavaním životných skúseností spoločným riešením problémov nielen intelektom, ale aj intuíciou a emóciami. Je to učenie sa prostredníctvom zážitku. A ten zážitok môže vyplývať z prečítanej ukážky, ktorá sa nachádza napríklad v učebnici literárnej výchovy. To, že si žiaci môžu prežiť na vlastnej koži niektoré situácie z prečítanej ukážky, ich veľmi baví, majú z toho radosť a zároveň vidia, že hodiny slovenského jazyka nie sú zamerané len na písanie a čítanie, ale že je na nich aj dobrá zábava.

Hry a zábavné aktivity odstraňujú stres a zároveň uvoľňujú kreatívne zručnosti, a preto je potrebné ich čo najčastejšie používať aj na hodinách slohu. V dnešnom článku vám ponúkame niekoľko hier a aktivít, vďaka ktorým môžete jednoduchým spôsobom motivovať žiakov k tomu, aby si písanie obľúbili.

Vďaka rôznym tvorivým hrám a aktivitám môžeme na slohu v primeranej miere rozvíjať tvorivosť žiakov. Aby sa tvorivosť žiakov rozvíjala, je potrebné vytvoriť prostredie, v ktorom budú pracovať s chuťou a bez strachu z možného neúspechu. Jedným z prostriedkov, ktoré navodzujú vhodnú atmosféru, sú didaktické hry. Zaisťujú vysokú aktivitu žiakov, ktorí pracujú so zaujatím a s pocitom voľnosti. Hry a zábavné aktivity odstraňujú stres a zároveň uvoľňujú kreatívne zručnosti. Pozrime sa na niekoľko hier, ktoré môžete podľa potreby kedykoľvek použiť na hodinách slohu.

Záver a odporúčania:

Ďalšie aktivity na rýchle precvičenie rozprávacieho slohového postupu

- Každý žiak vymyslí nadpis, ktorý sa hodí k rozprávaciemu slohovému postupu. Nadpisy žiaci napíšu na lístky, ktoré sa vedia napríklad do klobúka. Potom si každý žiak vyžrebuje jeden lístok s nadpisom a napíše rozprávanie podľa vyžrebovaného nadpisu.
- Učiteľ napíše na tabuľu päť slov. Žiaci napíšu krátke rozprávanie tak, že v ňom použijú okrem iných slov aj tie slová, ktoré napísal učiteľ na tabuľu.
- Učiteľ napíše na tabuľu niekoľko nadpisov slovenských ľudových piesní. Každý žiak si vyberie jeden nadpis a napíše podľa neho rozprávanie. Môžeme použiť aj nadpisy článkov z novín.
- Učiteľ povystrihuje z novín z viacerých článkov rôzne vety, premieša ich a vloží do klobúka. Každý žiak si vyberie tri vety, ktoré potom použije vo svojom rozprávaní.
- Učiteľ prečíta správu z novín. Žiaci potom správu zmenia na rozprávanie.

Posledné stretnutie KČG:

Sme venovali tvorivému písaniu, keďže sa stáva súčasťou každodenného vyučovania v našej škole. Podstatným prínosom, okrem iných benefitov, tohto vyučovania je zvyšovanie úrovne jazykovej tvorivosti žiakov.

Tvorivé písanie má vo vyučovaní niekoľko funkcií:

- *integruje jazyk a literatúru,*
- *pomáha pri získavaní istoty a sebadôvery,*
- *eliminuje obavy z písania,*
- *odhaľuje nevšedné vo všednom,*
- *pestuje obrazotvornosť,*
- *kultivuje čitateľa,*
- *učí myslieť,*
- *učí počúvať samých seba, svoje zmysly,*
- *je prostriedkom seboznávania, sebayjadrenia a sebarozvoja,*
- *odstraňuje bariéry,*
- *je dielňou a herňou. (Zdroj: V. Eliášová)*

Na predchádzajúcich stretnutiach klubu čitateľskej gramotnosti sme sa mohli zoznámiť s niektorými metódami tvorivého písania. Na poslednom stretnutí sme sa pozreli na ďalšie, pri ktorých sa využívajú rôzne obrazy, fotografie alebo obrázky z iných zdrojov. Napríklad z kníh, z kalendárov, z časopisov, z internetu a podobne. Obrazy a fotografie môžu inšpirovať k tomu, aby žiaci využili svojich päť zmyslov a začlenili do svojho písania nápadité detaily. Keď sú žiaci od 1. stupňa základnej školy vedení k písaniu svojich vlastných myšlienok, väčšinou si tento proces veľmi obľúbia. Pozrime sa na to, ako pri tvorivom písaní môžeme využívať jednotlivé zmysly.

Záver a odporúčania:

- Žiaci o svojich predstavách najprv rozprávajú.
- Neskôr si svoje myšlienky zapíšu.
- Motivujte ich k tomu, aby písali rozvité vety a používali aj čo najviac umeleckých prostriedkov.
- Keď všetci svoj text dopíšu, môžu ho prečítať.
- Môžete pracovať aj tým spôsobom, že si namalujú vlastný obraz a potom pracujú spomínaným spôsobom.

Na pedagogickom klube sme po vzájomnej diskusii a konzultácii stanovili oblasti, na ktoré by mala byť zameraná pozornosť učiteľov školy v rámci zvýšenia úrovne čitateľskej gramotnosti žiakov. Na základe vstupného testovania žiakov našej školy sme určili problémové oblasti:

- slabší záujem žiakov o čítanie vo všeobecnosti,
- nedostatok trpezlivosti,
- oscilujúca pozornosť,
- strata motivácie,
- nesprávna stratégia pri práci s textom,
- nedostatočná schopnosť pri práci s informáciami obsiahnutými v inej ako textovej podobe (grafy, tabuľky).

Pre zlepšenie vzdelávacieho procesu v súvislosti s čitateľskou gramotnosťou sme predstavili praktické linky, ktoré sme navrhli pedagógom používať. Okrem školského vzdelávania by sme odporúčali po uvoľnení karanténnych opatrení nasledovné:

1. Otvorené hodiny zamerané na metódy rozvoja čitateľskej gramotnosti.
2. Návšteva knižníc a divadelných predstavení.
3. Neustále prehľbovať kladný vzťah žiakov k textu v rámci SJL, ale aj na iných predmetoch.
4. V oblasti materiálno technického zabezpečenia modernizovať kabinety o pomôcky na rozvoj čitateľskej gramotnosti.
5. Pre lepšiu názornosť vyžívať IKT vo vyučovacom procese.
6. Venovať zvýšenú pozornosť inovatívnym formám a metódam.
7. Venovať sa problematike čitateľskej gramotnosti a tým efektívne pripraviť žiakov na prácu s textom a na testovanie.
8. Používať hry na motiváciu a spestrenie hodín.
9. Používať vzdelávacie stránky, na ktoré ZŠ má zakúpenú licenciu.
10. Vytvárať a písať testy aj v rámci vyučovacích hodín.

Záver:

Zhrnutia a odporúčania pre činnosť pedagogických zamestnancov

Čitateľská gramotnosť je nepochybne interdisciplinárna téma, a preto je potrebné realizovať ju aj v rámci medzipredmetových vzťahov, v rôznych predmetoch s prepojením na získané poznatky a vedomosti z oblasti práce s textom. Dôležité je uvedomiť si, že je potrebné neustále zvyšovať úroveň čitateľskej gramotnosti žiakov a zároveň sa aj venovať vzdelávaniu učiteľov. Na základe diskusií sme dospeli k záveru, že téma čitateľskej gramotnosti je veľmi obsiahla. Po otestovaní čitateľskej gramotnosti žiakov školy sme identifikovali možné problémy. Po analýze a následnej syntéze sme dospeli k záveru, že žiakom našej školy je potrebné predkladať úlohy od jednoduchších k náročnejším, od poznaného textu k nepoznanému, systematicky postupovať pri výbere textov a materiálov a vytvárať optimálne podmienky na prácu s textom. Členovia klubu sa zároveň dohodli, že budú pri rozvíjaní čitateľskej gramotnosti využívať súvislé a nesúvislé texty aj v rôznych priebežných a kontrolných testoch spojených s následným podrobným rozborom, ktorý žiakom ukáže cestu riešenia jednotlivých typov úloh. Primárnym cieľom bude eskalovať motiváciu žiaka k učeniu a stimulovať jeho záujem o rôzne druhy textov s využitím inovatívnych foriem a metód na rozvoj čitateľských kompetencií.

Ak učiteľ vytvorí otázky, tak pri dištančnom vyučovaní by mal myslieť na to, že niektorým slovám alebo vetám žiaci možno nebudú rozumieť, a tak by im mal priamo v texte problematické slová vysvetliť alebo im uviesť internetový odkaz, kde vysvetlenie môžu nájsť. Upozorniť žiakov, že môžu využívať rôzne internetové slovníky, odborné texty, kde sú vysvetlené pojmy a podobne. Niekedy je vhodné do textu alebo na záver textu napísať aj dôležité poučky, ktoré môžu žiakom pomôcť pri čítaní s porozumením.

- Pri dištančnej výučbe je dobré myslieť viac na zloženie žiakov v triede ako pri bežnom vyučovaní. Ináč sa môže stať, že žiak, ktorý textu nerozumie, môže úplne odmietnuť pracovať a tam cesta nevedie. Lepšie je, keď učiteľ pripraví napríklad tri druhy domácej úlohy a náročnosť vystupňuje. Ideálne je, keď si žiak môže vybrať stupeň náročnosti. V sťažených podmienkach je vždy lepšie, keď žiak robí aspoň niečo, akoby nemal robiť nič.

- Existuje veľa možností, ako žiakov aktivizovať a motivovať k rôznym činnostiam a ako v nich vzbudiť záujem o získavanie nových poznatkov. Nemusia vždy pracovať len s textom, aby precvičovali čítanie s porozumením. Využiť môžu dostatočne ponúkaný online priestor a vo väčšej miere využívať aj ilustrácie, grafy, tabuľky, mapy, schémy, videá a podobne. Tiež je dobré, keď majú okrem internetových zdrojov a učebníc k dispozícii aj atlasy, slovníky, odborné knihy, časopisy, encyklopédie, beletriu.

Ak je technické vzdelávanie realizované dištančnou formou, rozvoj technického, kritického, hodnotiaceho, ale i divergentného je výrazne sťažené. Absentuje tu sociálny kontakt. Úspešnosť využitia vyučovacích metód závisí od mnohých faktorov, ako materiálno-technických podmienok dištančnej výučby, komunikačnej platformy, odučeného učiva, organizácie vyučovacej jednotky, psychickej úrovne žiakov, ale i pedagogického majstrovstva učiteľa. Mnohé témy bolo možné odučiť len v teoretickej rovine. Psychomotorické vyučovacie ciele nebolo možné plnohodnotne splniť pri vyučovaní dištančnou formou. Na základe realizovaného prieskumu sme zistili, že technické vzdelávanie realizované dištančnou výučbou žiaci hodnotili skôr kladne. Musíme ale konštatovať, že technické vzdelávanie nie je možné plnohodnotne odučiť takouto formou.

Odporúčame:

rešpektovať špecifiká práce s textom počas dištančného vzdelávania,

dodržiavať základné zásady pri precvičovaní čítania s porozumením,

riešiť možné problémy pri čítaní s porozumením počas dištančného vzdelávania,

zaujímať sa a navzájom informovať o ďalších možnostiach, ako žiakov aktivizovať a motivovať k rôznym činnostiam a ako v nich vzbudiť záujem o získavanie nových poznatkov, používať nové metódy, napríklad metódu INSERT.

13. Vypracoval (meno, priezvisko)	PaedDr. Adriana Garamiová
14. Dátum	30.06.2021
15. Podpis	
16. Schválil (meno, priezvisko)	PaedDr. Anna Kijaček Rošková
17. Dátum	30.06.2021
18. Podpis	